

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
 ΚΕΠ 384 ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ
 ΒΕΒΑΙΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΓΡΑΣΙΟ ΤΗΣ
 ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Π.
 ΚΑΥΚΟΠΟΥΛΟΥ
 ΠΑΤΡΑ 04/19/18
 Ο Προστάτης & α.α.

ΔΑΤ/12 205000
 Γεω. Σταυρού
 Υ.Α. ΠΑΤΡΕΩΝ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
 ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΔΡΑ: ΠΑΤΡΑ (Πάρ. Αριστοτέλους 18 - Περιβόλα Πατρών)

ΜΑΥΤΖΑΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
 Π.Ε. Δ.Υ.Π.

ΕΠΛΑΙΝΟΣ – ΤΙΤΛΟΣ ΤΙΜΗΣ

Προς

Τον Ελλογιμώτατον και Μουσικολογιώτατον κ.κ. ΓΕΩΡΓΙΟΝ Χρ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΝ
 Πρωτοψάλτην – Μουσικοδιδάσκαλον – Εκδότην
 Αμαλιάδα

Ομοφώνως ΑΠΟΝΕΜΕΤΑΙ ο παρών τίτλος, δια την καθόλου προσφοράν του εις την Ορθόδοξον Εκκλησίαν, την Πίστιν τού λαού μας και την πνευματικήν πατρίδα. Η δε προσφορά του εις την διάσωσιν, διάδοσιν και μεταλαμπάδευσιν τής πατρώας Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής και της Δημώδους Παραδόσεως θεωρείται πρωτοπόρος !

Αποστολική πόλις τών Πατρών 7^η Μαρτίου 2018

Ο Καλλιτεχνικός Δ/ντής
 & Χοράρχης

Καθηγ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Π.
 ΚΑΥΚΟΠΟΥΛΟΣ
 Πρωτοψάλτης – Μουσουργός
 & Λογοτέχνης

Ο Γεν. Συντονιστής

ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΦΟΡΑΣ
 Πολιτικός Επιστήμων –
 Υπάλλ. Υπ. Δικαιοσύνης –
 Ιεροψάλτης

Ο Εκπρόσωπος τής Χορωδίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
 Πρόεδρος Εφετών –
 Ιεροψάλτης

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΤΟΜΟ

Γιώργη Χρ. Γιαννακόπουλου

Καθηγητού Εκκλησιαστικής Βυζαντινής Μουσικής
Ερευνητού της Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής
Πρωτοψάλτου-Χοράρχη-Συγγραφέα

ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ

Πήγαινε στα Δημοτικά τραγούδια, στη Δημοτική Τέχνη, και στη χωριάτικη και τη λαϊκή ζωή, για να βρεις τη γλώσσα σου και την ψυχή σου. Και μ' αυτά τα εφόδια, αν έχεις μέσα σου ορμή και φύσημα, θα πλάσεις ό,τι θέλεις: Παράδοση και Πολιτισμό και αλήθεια... και φιλοσοφία.

(Σπύρος Μελάς, Ακαδημαϊκός)

ΑΜΑΛΙΑΔΑ

Πρωτοπρ. Χρίστος Κυριακόπουλος
Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος
Ι.Μ. Κηφισίας, Άμαρουσίου και Ώρωπού

Έν Κηφισιᾷ τη 6/12/2018

Ὁ Γιῶργος Γιαννακόπουλος ἔμπειρος μουσικοδιδάσκαλος καὶ συγγραφέας ἐξέδωσε ἓνα περισπούδαστο ἔργο "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ"- συλλογή Δημοτικῶν τραγουδιῶν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Πρόκειται γιὰ ἓνα μουσικό θησαυρό, μιὰ συλλογή μεγάλης καὶ σπουδαίας πνευματικῆς, πολιτιστικῆς καὶ παιδαγωγικῆς ἀξίας.

Τὰ τραγούδια τῆς συλλογῆς εἶναι τονισμένα στή Βυζαντινὴ καὶ Ευρωπαϊκὴ μουσικὴ σημειογραφία, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἢ προσπέλαση στή μουσικὴ ὕλη σέ ὅλους τοὺς μουσικούς μας, ἀνεξάρτητα ἀπ' τό ποιό μουσικό σύστημα γνωρίζουν καὶ κυρίως τοὺς δασκάλους τῆς μουσικῆς, τοὺς ἱεροψάλτες, τοὺς τραγουδιστές καὶ ὄργανοπαίχτες δημοτικῶν τραγουδιῶν, καθὼς καὶ σέ ὅσους ἀσχολοῦνται μέ τὴν ἑλληνικὴ Μουσικὴ Λαογραφία.

Στόν ἀκούραστο σκαπανέα τῆς ἐθνικῆς μας μουσικῆς καὶ ἀγαπητό φίλο Γιῶργο Γιαννακόπουλο ἀρμόζουν συγχαρητήρια πολλὰ γι ἀυτὴ τὴν σπουδαία προσφορά του πρὸς τόν καθόλου πνευματικό καὶ πολιτιστικό βίο τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ μνημεῖα τοῦ δημῶδους λόγου.

Αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ συλλογές καὶ μελέτες ἔχουν καὶ παιδαγωγικὴ ἀξία γιατί περικλείουν γνώσεις καὶ στοιχεῖα πού μορφώνουν τόν ἄνθρωπο σέ θέματα πού ἀφοροῦν τὴν παράδοση, τὴν ἱστορία, τὴν θρησκεία, τὴν λαϊκὴ πίστη, τὴν καλλιέργεια τῆς γλώσσας καὶ γενικά ὅλες τίς παιδαγωγικὲς ἀξίες πού ὀδηγοῦν στὴν ἐσωτερικὴ καλλιέργεια καὶ στὴν ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου.

Εὐχαριστοῦντες καὶ συγχαίροντες πάλιν καὶ πολλάκις, τόν συλλογέα καὶ εἰδήμονα μουσικοδιδάσκαλο Γιῶργο Γιαννακόπουλο, εὐχόμαστε ἀπὸ καρδιᾶς νὰ ἔχει ὑγεία ἀκλόνητη γιὰ πολλὰ ἔτη, ὥστε νὰ συνεχίζει μέ τό ἴδιο πάθος καὶ μεράκι νὰ προσφέρει καὶ ἄλλες μελέτες καὶ πονήματα πού προάγουν τόν πολιτισμό μας καὶ τὴν παράδοση τοῦ τόπου μας.

πρωτ. Χρίστος Κυριακόπουλος

Μετά από ένα πολύ ενδιαφέροντα πρόλογο, στο «ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ», ξανοιγόμαστε σ' ένα πολύχρωμο ανθόκηπο από δημοτικά τραγούδια επιλεγμένα με πολλή φροντίδα και εξαιρετική επιτυχία από τον Γεώργιο Γιαννακόπουλο, εξαίρετο μουσικό και ειδήμονα στο Δημοτικό μας τραγούδι.

Πράγματι τούτο το πολύμοχθο πνευματικό έργο του Γεωργίου Γιαννακόπουλου αποτελεί από τις πιο σημαντικές προσφορές στη δημοτική μας ποίηση και πολύτιμο βοήθημα για τους σπουδάζοντες τη μουσική του Ελληνικού Δημοτικού τραγουδιού, πνευματική δε αναψυχή για όσους ασχολούνται και αγαπούν το είδος τούτο της λογοτεχνίας μας.

Περιδιαβαίνοντας λοιπόν τον ανθόκηπο τούτο με τα μυρόπινα λούλουδα των δημοτικών τραγουδιών, πλημμυρίδα συναισθημάτων σε κατακλύζει. Νιώθεις έντονα το λεπτό άρωμα της αγάπης με τις συναισθηματικές εναλλαγές από τη ζωντανή περιγραφή ανθρώπινων καταστάσεων και παθημάτων στα τραγούδια της αγάπης και του γάμου. Το μύρο της αγάπης για την πατρίδα πνιγμένο μέσα στο βαθύ ανθρώπινο πόνο και στη βάσανο του νόστου στα τραγούδια της ξενιτειάς.

Χάρης και λαϊκή σοφία σ' ένα θαυμάσιο συνδυασμό, που καταλήγει σε ωφέλιμα συμπεράσματα διαπιστώνεται στα γνωμικά τραγούδια μας.

Έξυπνα και κωμικά τα σατιρικά σ' αφήνουν ν' αναπνεύσεις ανάλαφρα και ευχάριστα, για να γευθείς στη συνέχεια το άρωμα της ομορφιάς, της λεβεντιάς και της ανδρειοσύνης στα ιστορικά και τα κλέφτικα δημοτικά τραγούδια, που αποτελούν πράγματι ξεχωριστή σελίδα μέσα στη συλλογή, αλλά και στην ευρύτερη δημοτική ποίηση.

Πλούσια και συγκινητική η αλληγορία των αφηγηματικών δημοτικών τραγουδιών που ανήκουν στην κατηγορία των παραλογών. Σε αφήνει κατάπληκτο η δύναμη της περιγραφής των εικόνων και η επιτυχημένη προσωποποίηση σ' ένα δυνατό διάλογο μέσα στην εξέλιξη του μύθου. Πολύ αξιόλογα τα όποια τιθέμενα σχόλια των τραγουδιών.

Καθώς τελειώνει η περιδιάβαση στο « ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ» ΤΟΥ Γεωργίου Γιαννακόπουλου νιώθω ψυχική ευφορία, συναισθηματική έξαρση, πνευματική ανάταση, εθνική υπερηφάνεια για το είδος τούτο της παράδοσής μας, βαθιά ικανοποίηση και πατριωτικό ενθουσιασμό για τον ανώνυμο δημοτικό ποιητή της Ελλαδικής γης.

Πάνω απ' όλα όμως νιώθω βαθύτατη ευγνωμοσύνη για τη δωρεά του αγαπητού μου φίλου και συναδέλφου Γιώργου, χωρίς να μπορώ να κρύψω την υπερηφάνειά μου και το καμάρι μου γι' αυτή την τόσο επιτυχή εργασία του.

Τέλος ευχαριστούμε θερμότατα τον αγαπητό φίλο, γιατί μας έδωσε την ευκαιρία, να γνωρίσουμε μέσα από το έργο του το πνεύμα, τη σκέψη και την ψυχή αυτού του περήφανου ελληνικού λαού και να διαπιστώσουμε με τη φιλόφρονα αφιέρωσή του τα αισθήματά του για μας, που είναι οπωσδήποτε αμοιβαία και ειλικρινή.

Δημήτριος Κυρ. Κυριακόπουλος
Καθηγητής Μουσικής

Αγαπητέ αδελφέ και ομογάλακτε Γεώργιε,
 Με μεγάλη χαρά και τιμή για μένα έλαβα το πόνημά σας υπό τον τίτλο "Το των Ελλήνων Άσμα", και νιώθω την ανάγκη να σου εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια για όλη αυτή την προσπάθειά σου. Μελετώντας δε το περιεχόμενο του έργου σου, διαπίστωσα ότι σε αυτό έχει αποθησαυριστεί η σοφία και η πολύχρονη πείρα σου στη διδασκαλία της Δημοτικής μας μουσικής (φωνητικής & ενόργανης). Η ενασχόληση σου με τη συγκρότηση μουσικών συνόλων και την πραγματοποίηση εκδηλώσεων στον Ελλαδικό χώρο και το εξωτερικό αποδεικνύει ότι δεν είσαι μόνον ένας καταγραφέας δημοτικής μουσικής, αλλά και ένας έμπειρος εκτελεστής, πράγμα το οποίο συμβάλλει στην διάδοση του έργου σου προς το κοινό όφελος.

Με πολλή εκτίμηση και αδελφική αγάπη.
 Αθανάσιος Χρ. Παπαζαρής
 Μουσικοπαιδαγωγός - ε.τ. Πάρεδρος του Π.Ι.

Αγαπητέ και φίλτατε συνάδελφε και ομογάλακτε,
 Γιώργο Γιαννακόπουλε.
 Με ιδιαίτερη χαρά αλλά και συγκίνηση, έλαβα το τελευταίο σου πόνημα με τον τίτλο «Το των Ελλήνων ασμα» και σου εκφράζω μέσα από την καρδιά μου τις θερμές μου ευχαριστίες. Ένα έργο το οποίο από την πρώτη μέχρι και την τελευταία σελίδα του είναι γεμάτο από Ελλάδα, « πολιτισμό και αλήθεια... και φιλοσοφία», όπως πολύ σωστά και σοφά αναφέρει ο Ακαδημαϊκός Σπύρος Μελάς.
 Μετά από τα τέσσερα προηγούμενα έργα σου, όπου περιγράφεις με πολλή ζωντάνια τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις του χωριού σου και γενικότερα της περιοχής σου, έρχεσαι, και ύστερα από μεγάλη έρευνα σε όλόκληρη την Ελλάδα, να καταγράψεις παραδοσιακά Δημοτικά τραγούδια και χορούς από τη Θράκη μέχρι την Κρήτη, την Ηπειρο, το Μοριά, τη Ρούμελη και όλα τα νησιά, βγαλμένα από τον "πόνο, το αίμα αλλά και τη δύναμη" του λαού μας. Όλα αυτά τα τραγούδια είναι πράγματι "τα πνευματικά ριζοθέμελα της Πατρίδας μας», τα οποία «στέκουν μνημεία αξετίμητα της Εθνικής μας Λογοτεχνίας". Το έργο δε αυτό γίνεται ακόμα σπουδαιότερο με την καταγραφή όλων των τραγουδιών σε Βυζαντινή παρασημαντική αλλά και στο Ευρωπαϊκό πεντάγραμμο, ώστε ο μελετητής και αναγνώστης του παραδοσιακού τραγουδιού μαζί με τον επισυναπτόμενο ψηφιακό δίσκο (CD), να έχει μια ολοκληρωμένη εικόνα των κειμένων του βιβλίου σου. Και όλα αυτά είναι μια πολύτιμη και ανεκτίμητη συνεισφορά για τη διάσωση και διατήρηση του απaráμιλλου Ελληνικού Δημοτικού μας τραγουδιού και της Εθνικής μας μουσικής κληρονομιάς.
 Σου εύχομαι ολόψυχα να συνεχίσεις να προσφέρεις τις ανεξάντλητες γνώσεις σου, ώστε όλα αυτά τα τραγούδια και πολλά άλλα να μείνουν ιερή παρακα-

ταθήκη για τις επερχόμενες γενιές της Πατρίδας μας.
Με πολλή αγάπη,απέραντη εκτίμηση και ειλικρινή φιλία,

Ιωάννης Λιβιτσάνος
Καθηγητής Θεολόγος
Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής - Ιεροφάλης

Λέγεται ότι το βιβλίο είναι "κιβωτός" γνώσης και "αποθησαύρισμα" της πείρας του παρελθόντος. Τα χαρακτηριστικά αυτά καλύπτει απόλυτα το ογκώδες βιβλίο του Γεωργίου Γιαννακόπουλου με τίτλο "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ" που κυκλοφόρησε πρόσφατα-Ιούνιος 2018 από τις εκδόσεις ΒΙΒΛΙΟΠΑΝΟΡΑΜΑ. Είναι "κιβωτός" γιατί διασώζει 228 δημοτικά τραγούδια από όλη την Ελλάδα, 12 τύπους καλάντων χριστουγέννων και πρωτοχρονιάς και 5 ληστρικά τραγούδια. Είναι και αποθησαύρισμα της πείρας του παρελθόντος γιατί δεν παραθέτει ο συγγραφέας μόνο τα κείμενα των τραγουδιών αλλά παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τον τόπο που τραγουδιέται, την κατηγορία του, το ρυθμό και το είδος του χορού του. Είναι επίσης πρωτοποριακό το γεγονός ότι παραθέτει σε κάθε τραγούδι τον ήχο και το ρυθμό σε βυζαντινή σημειογραφία και στο τέλος του βιβλίου και σε ευρωπαϊκή σημειογραφία. Έτσι διασώζεται η μουσική παράδοση, ο τρόπος που τραγουδιόταν το τραγούδι και ο ρυθμός του. Παραλληλα σε κάθε βιβλίο επισυνάπτεται και CD με τη μουσική αυτών των τραγουδιών έτσι ώστε ο αναγνώστης να έχει και ακουστική αντίληψη των δημοτικών αυτών ασμάτων. Είναι επιπλέον θησαυρός γιατί στο περιεχόμενο των τραγουδιών βρίσκεται η ψυχή του Έλληνα, οι κόποι του, τα βάσανα του, οι καημοί του, τα όνειρα του. Ο Έλληνας δημιουργούσε τραγούδια για να καλύψει όλες του τις ανάγκες, π.χ το γάμο, τη βάπτιση, τη σκλαβιά, την ελευθερία, το θάνατο (μοιρολόγια), +9 κτλ. Μέσα στους στίχους των τραγουδιών θα βρουν ενδιαφέρον υλικό πολλοί επιστήμονες και ερευνητές. Ο Λαογράφος θα βρει ήθη και έθιμα, ο Φιλολόγος θα βρει πλούσιο λεξιλόγιο και τις επιδράσεις που δέχθηκε η γλώσσα μας, ο Μουσικός θα παρατηρήσει την εξέλιξη της μουσικής και ο Ιστορικός θα εντοπίσει αρκετά στοιχεία για να αναπλάσει την ιστορία της περιοχής, αφού μέσα στα τραγούδια κρύβονται ιστορικές αλήθειες. Ιδιαίτερα στα ληστρικά τραγούδια και στις σημειώσεις που τα συνοδεύουν ο ιστορικός θα ανιχνεύσει πολύτιμο υλικό για τη δράση των ληστών στη χώρα μας τον προηγούμενο αιώνα.

Το βιβλίο αυτό με τις 413 σελίδες του, με τη σωστή του οργάνωση και την πληρότητά του, αποτελεί σταθμό για τη διάσωση του δημοτικού τραγουδιού και της μουσικής του επένδυσης.

Φώτης Τζαβέλλας,
Φιλολόγος.

"Εκφραση αληθινής, ξεκάθαρης γνώμης, ενός ανθρώπου του λαού, απλού, που έζησε τον τελευταίο αιώνα, την ιστορία του κόσμου..."

N. Σ. ΔΡΟΥΒΙΩΤΗΣ

Είναι παραμονή της Γεννήσεως του Θεανθρώπου, στην Αθήνα, του 2018, όπου ο Χριστός μου, μου έστειλε το Δώρο μου, μαζί με τον ερχομό του.

"Το θαυμάσιο βιβλίο του Γιώργου Γιαννακόπουλου "Το των Ελλήνων άσμα!". Ένα πολύτιμον, πνευματικόν θησαυρόν, της ποιητικής Δημιουργίας του Λαού μας, διαχρονικώς, σε 246 μελοποιημένα, σχολιασμένα και δοσμένα κατά τον καλύτερον, και ενημερωτικότατον τρόπο.

Μία εργασία πνευματική, κατατοπιστική και ενημερωτική, εύληπτη και άκρως συναισθηματική, η οποία συνεγείρει αμέσως τα τρυφερά συναισθήματα, όχι μόνο των ανίδεων περί τη ποιητική δημιουργία, αλλά και των επαϊόντων, εκείνων, με τις θεϊκές, πνευματικές και ειδικές καταβολές.

Έθελξε εμέ τον ανίδεο, ο οποίος ξανάζησα το παρελθόν μου, εκείνων των δύσκολων, των παιδικών μου χρόνων, του Μεσοπολέμου, της Κατοχής και της αντίστασης, όπου άκουγα και ψέλιζα ορισμένα από τα λαϊκά ποιητικά δημιουργήματα του Λαού μου, τα οποία τα βλέπω εδώ, σε τούτο το πολύτιμο Δώρο, τα διαβάζω και τα ξαναζώ, πλημμυρισμένος από εθνική - πατριωτική συγκίνηση.

Όλα τα είδη των τραγουδιών, τα βρίσκεις εδώ στο βιβλίο αυτό, μελοποιημένα, του Γάμου, της Ξενιτιάς, τα ηρωικά και τα κλέφτικα, τα παιδικά και της αγάπης, όλα ταξινομημένα και καθαρογραμμένα, στο έργο ζωής, σαν αυτό που κρατώ σήμερα στα χέρια μου, και το απολαμβάνω ολόψυχα, του φίλου Γιώργου Γιαννακόπουλου.

Χαρά μεγάλη η κάθε του σελίδα. Ξαναζώ εποχές αρχαίες, περασμένες, φοβερών αλλά και τρυφερών αναμνήσεων, που όμως, όλες αυτές, τροφοδοτούν το πνεύμα και τη μνήμη και οδηγούν τον άνθρωπο σε κόσμους άλλους, ανώτερους, και πέρα και πάνω από τη φθορά, την ύλη και τη στασιμότητα. Σε κόσμους φανταστικούς, ονειροπόλους, αντάξιους της Φυλής και της Φάρας μας.

Γιώργο μου, να είσαι καλά. Ο Θεός να σε έχει καλά, να σε φωτίζει και να σε οδηγεί σε τέτοιες υπέροχες πνευματικές δημιουργίες, τις οποίες έχουμε σήμερα ανάγκη. Στην εποχή της επικρατήσεως της ύλης και της καταπίεσης κάθε ίχνους της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Το βιβλίο σου αυτό είναι μια πηγή αναβλύζουσα γάργαρο, καθαρό, εύοσμο υψιπετές πνεύμα, το οποίο καταλαγιάζει εκείνο της πεσιμιστικής αναγκαστικής επιβολής, από παντός είδους, ηγετικούς κύκλους.

Στους αδαείς, περί την ποίηση, αποτελεί βάλσαμο, στους ειδικούς, κίνητρο προς περαιτέρω άνοδο.

Ξαναλέω: Το βιβλίο σου αυτό, αποτελεί πολύτιμο βοήθημα σε όλους μας, άξιο να δώσει πνοή, ουσία, δύναμη και θέληση, σε όποιον είναι έτοιμος να πετάξει σε ουράνιους παραδείσους της μουσικής μελωδίας-πανδαισίας.

Σε ευχαριστώ θερμά

Ν.Σ. Δρουβιώτης
Καθηγητής-Συγγραφέας
Αθήνα Δεκέμβριος 2018

Αγαπητέ φίλε Γιώργη Γιαννακόπουλε,
Με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση έλαβα το περισπούδαστο πόνημά σου με τίτλο «ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ», αποτέλεσμα μακροχρόνιας αναζήτησής σου.

Αισθάνθηκα χαρά, γιατί ένας εξαιρετος μουσικός, ένας καταρτισμένος ερευνητής και συνάμα άξιος ερμηνευτής παραδοσιακών τραγουδιών, ένας άνθρωπος του δικού μας περιβάλλοντος, αξιώθηκε να παραδώσει σ' εμάς και στον αυριανό μελετητή αυτό το πόνημα, ως αποτέλεσμα πρωτογενούς και πολυετούς αναζήτησής του.

Αισθάνθηκα επίσης συγκίνηση, διότι ανάμεσα στα περιεχόμενα που έχει καταγράψει ο συγγραφέας σε αυτή την όμορφη έκδοση, διάβασα τραγούδια που κι εγώ είχα ακούσει απο τους παλιότερους ή είχα τραγου- δήσει στην πατρίδα μου, τραγούδια που στο πέρασμα του χρόνου ξεχά- στηκαν. Μέσα στις 450 σελίδες αυτού του βιβλίου «ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ», βρίσκει κάποιος σπάνιες καταγραφές τραγουδιών, πολλά λαογραφικά στοιχεία, δυσεύρετο φωτογραφικό υλικό, σχεδόν ξεχασμένα «ληστρικά» τραγούδια, που μόνο γι' αυτά θα άξιζε να εκδοθεί αυτό το βιβλίο.

Η καταγραφή του ρυθμικού μέτρου και της μελωδικής γραμμής των ασμάτων είναι ιδιαίτερα προσεγμένα. Πάνω από όλα όμως, ο παρατηρητικός μελετητής ψηλαφίζει μέσα σε αυτό το έργο, την αγνή ψυχή, την ευθύτητα του χαρακτήρα και τη λεβεντιά του Γιώργη. Μέσα στη φτώχεια της έκδοσης, γίνεται αντιληπτή η ανιδιοτέλεια του εκδότη, που πάλεψε ολομόναχος, χωρίς να τον χρηματοδοτούν Ιδρύματα, χωρίς κρατική υποστήριξη, χωρίς προβολή του έργου του, χωρίς τυμπανοκρουσίες. Χωρίς να σκύψει. Αστήρικτος. Μοναχικός. Αληθής. Ο άξιος.

Φίλε Γιώργη, σου αξίζουν πολλά συγχαρητήρια.
Γεώργιος Επ. Χατζηχρόνογλου
Άρχων Ύμνωδός της Αγίας Μ.τ.Χ.Ε.

Γιώργη Χρ. Γιαννακόπουλου, Καθηγητού Εκκλησιαστικής Βυζαντινής Μουσικής, Πρωτοψάλτου, χοράρχη και συγγραφέα:
"ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ" (29X21), Εκδόσεις ΒΙΒΛΙΟΠΑΝΟΡΑΜΑ, σσ. 416, Αμαλιάδα 2018.

Πρόκειται για καταγραφή 245 Δημοτικών Τραγουδιών από όλη την Ελλάδα σε Βυζαντινή παρασημαντική και Ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία, καταχωρισμένα ανά γεωγραφική περιοχή. Μοριάς, Ρούμελη, Θράκη, Μακε-

δονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Νησιά, Μ. Ασία), με σχόλια μουσικολογικά και ιστορικά.

Είναι έκδοση ιδιαίτερα επιμελημένη από τον ίδιο τον συγγραφέα, ο οποίος με μεράκι, βαθιά γνώση και πλούσια εμπειρία γράφει και διασώζει τη λαϊκή δημιουργία, ποίηση και μουσική, βγαλμένη από την ψυχή του λαού για την ψυχή του καθημερινού ανθρώπου, που τη μια χαίρεται και την άλλη θρηνεί και αγωνίζεται "σαν το δένδρο που το χτυπάνε οι αέρηδες και κείνο αντιστέκεται, αντέχει, κρατάει γερά και θρέφει η ρίζα του..." (σ. 7).

Μόνη της, όμως, η σημειογραφία αδυνατεί να αποτυπώσει το ύφος και το ήθος των τραγουδιών, που αναμφισβήτητα υπάρχουν και προσδιορίζουν τις ποικίλες παραδόσεις του τόπου, γι' αυτό και ο ευαίσθητος συγγραφέας δεν φείδεται χρόνου, κόπου και δαπανών. Επισυνάπτει στην έκδοση και ψηφιακό δίσκο (cd) με την εισαγωγή και τον πρώτο στίχο κάθε τραγουδιού, ως ασφαλή οδηγό, για αυθεντική παραδοσιακή εκτέλεση.

Η συλλογή έχει ιστορική αξία, αλλά και καλλιτεχνική, γιατί παρέχει όλα τα στοιχεία της άρτιας ερμηνείας των τραγουδιών και συνιστάται σε κάθε μουσικό και ερευνητή της Εθνικής μας μουσικής Παράδοσης.

Δημήτριος Βερούκιος
 Θεολόγος-Φιλολόγος-Συγγραφέας
 Καθηγητής Εκκλησιαστικής Βυζαντινής Μουσικής
 Πρωτοψάλτης

Από την εφημερίδα "Σάμος, Σάββατο 12 Ιανουαρίου 2019
 Γιώργη Χρ. Γιαννακόπουλου: "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ"

Ο καθηγητής της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής, Πρωτοψάλτης, χοράρχης, και ερευνητής της Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής κ. Γιώργης Χρ. Γιαννακόπουλος, εξέδωσε πρόσφατα μια μεγάλη και μεγάλου ενδιαφέροντος συλλογή Δημοτικών Τραγουδιών, η οποία περιλαμβάνει διακόσια εξήντα πέντε δημοτικά τραγούδια και οργανικούς σκοπούς του Μοριά, της Ρούμελης, της Θράκης, της Μακεδονίας της Θεσσαλίας, της Νησιωτικής Ελλάδος, αλλά και κάλαντα και τραγούδια ληστρικά, καταγεγραμμένα σε βυζαντινή παρασημαντική και ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία με πολύ χρήσιμα σχόλια ιστορικά, ερμηνευτικά και μουσικολογικά. Ο εκδότης ενδιαφερόμενος για την όσο το δυνατόν ακριβέστερη απόδοση του κάθε τραγουδιού με το ιδιαίτερο ηχόχρωμα και το ύφος της κάθε περιοχής έχει επισυνάψει και έναν ψηφιακό δίσκο με τη μουσική εισαγωγή και τον πρώτο στίχο του κάθε τραγουδιού.

.....Το βιβλίο του, "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ" είναι ένας πραγματικός μουσικός θησαυρός και ένα προσφιλέστατο εντύπωμα για όσους ενδιαφέρονται και ασχολούνται με τη δημοτική μας μουσική παράδοση.

.....Συγχαίρω θερμότατα τον αγαπητό φίλο και εκλεκτό συνάδελφο για το πολύτιμο και χρησιμότητα βιβλίο του και του εύχομαι κάθε επιτυχία στις μουσικολογικές και λαογραφικές ενασχολήσεις του.

Γιώργος Κ. Αγγελινάρας
Επίτιμος Λυκειάρχης-Φιλολόγος
Μουσικοκριτικός

ΣΠΥΡΟΣ ΨΑΧΟΣ μουσικοδιδάσκαλος
ΑΡΧΩΝ ΥΜΝΩΔΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
Επιδαύρου 4, 264 42, Πάτρα
Πάτρα 24/2/2019

Μουσικολογιώτατον
κ. ΓΙΩΡΓΗ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟ
Πρωτοφάλη, Χοράρχη, Ερευνητή και Συγγραφέα
Θουκυδίδου 5,
Π. Φάληρο, 175 63, ΑΘΗΝΑ

Αγαπητέ φίλε Γιώργη, χαίρε.

Σ' ευχαριστώ από καρδιάς για την τιμητική προσφορά του πονήματός σου "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ".

Κάποτε, σε ερώτηση φίλων της μουσικής μας παραδόσεως, "Ποιόν θεωρώ καλό ερμηνευτή των βυζαντινών μουσικών δημιουργιών", απάντησα, και πάντα έτσι απαντώ, καλός ερμηνευτής είναι εκείνος, που έχει στόχο να "μιλάει ψάλλοντας" ή αν θέλετε "να ψάλλει μιλώντας".

Καθένας εύκολα αντιλαμβάνεται, πως στις μέρες μας, αυτό δεν πολυσυνηθίζεται, ίσως γιατί δεν είναι "μόδα".

Αυτονόητο είναι πως αυτό ισχύει και για τον τρόπο που μελοποιείται ένας εκκλησιαστικός ύμνος ή στο προκείμενο να καταγράφεται δημοτικό άσμα του λαού μας.

Το έργο σου, αγαπητέ μου Γιώργη, θεωρώ πως είναι εξαιρετικό, ακριβώς γιατί "μιλάει... χωρίς να να φλυαρεί".

Το έργο σου, ύστερα από μελέτη και σύγκριση με άλλα που υπάρχουν στην αγορά, κρίνω πως συγκαταλέγεται μεταξύ των κλασικών, ανόθευτων και ανεπιτήδευτων δημιουργιών.

Η επιλογή σου να καταγράψεις μουσικά τα θέματα με τον κλασικό - παραδοσιακό τρόπο, που είναι "η καταγραφή τους με βάση το σημείο-χαρακτήρα", είναι απολύτως σωστή και επιβεβαιώνει την παραπάνω διατυπωθείσα άποψή μου. Αυτό το σημειώνω γιατί πιστεύω πως στο τραγούδι και όχι μόνο, η καταχώριση της ιδιαίτερης κίνησης της φωνής του ερμηνευτή, που συνηθίζεται, δεν αποτελεί στοιχείο σημειογραφίας αλλά μόνο ερμηνείας

(έκφραση-ποιότητα).

Σε συγχαίρω λοιπόν για το εξαιρετικό συγγραφικό δημιούργημά σου καταγραφής "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ" και κρίνω πως, ως δημιουργός, έχεις θέση άξιου συνεχιστή των μεγάλων κλασικών ερευνητών του Κ' αιώνα.

Με τιμή
Σπύρος Ψάχος
Καθηγητής Μουσικής
Πάτρα

Γιώργη Γιαννακόπουλε,
Φίλε και συμμαθητή.

Το βιβλίο που τιτλοφορείται "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ" αξίζει πολλά συγχαρητήρια. Η ευαισθησία σου και ο ζήλος που είχες από μικρός για τη Δημοτική μας Παραδοσιακή Μουσική, καρποφόρησε.

Το αποτέλεσμα πολλών ωρών εργασίας, μεγάλου και άοκνου κόπου, φαίνεται μέσα από τις υπερβολικά πολλές σελίδες αυτού του βιβλίου.

Κατέγραψες την ιστορία της Ελλάδας που περνά μέσα από το Παραδοσιακό Τραγούδι, με το οποίο μεγάλωσαν γενιές και γενιές.

Σε συγχαίρω μέσα από την καρδιά μου.

Κωνσταντίνος Ζήκος
Καθηγητής Βυζαντινής και Ευρωπαϊκής Μουσικής
Κόρινθος

Άγαπητέ μου Γιώργο,

Δέν ξέρω πώς νά αρχίσω τόν ἔπαινο, πού πρέπει νά πῶ γιά σένα και πώς νά ἐκφράσω τή χαρά μου, γιά τόν καινούριο σου τόκο «Τὸ τῶν Ἑλλήνων ἄσμα».

Γέννησες πάλι, μὲ πολὺ κόπο και μεράκι, κάτι ἀπὸ αὐτὸ πού εἶσαι, ἀπὸ αὐτὰ πού ἔχεις σύμφυτα. Εἶσαι πλασμένος ἀπὸ μουσικά χρώματα κι ἀρώματα. Γέννησες, λοιπόν, κάτι ἀπὸ αὐτὸ πού σὲ προίκισε ὁ Δημιουργός.

Σὲ συγχαίρω μὲ τὴν καρδιά μου. Αὐτὴ μιλάει τώρα. Καὶ σοῦ στέλνω χίλιες εὐχές : Νὰ ζεῖς, νὰ τραγουδᾷς και νὰ συλλέγεις τὰ δάκρυα, τοὺς καημοὺς και τὶς χαρὲς τοῦ λαοῦ μας. Πού δέν πρέπει νὰ ξεχαστοῦν. Γράφε ἀφκιάσιδωτα, γιὰτὶ ἀποδεικνύεσαι ἀστείρευτη πηγὴ. Σὲ εὐχαριστῶ και περιμένω. Γιατὶ «ἡ Ρωμιοσύνη σου ἀνθεῖ και φέρει κι ἄλλα».

Μὲ ἀγάπη, πού κρατᾷει πολλὰ πολλὰ χρόνια.
Πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης Σκιαδαρέσης
Καθηγητής Πανεπιστημίου

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, που σαν οδοστρωτήρας ισοπεδώνει τις πολιτιστικές ταυτότητες των λαών, κάθε εργασία που αποσκοπεί στη διάσωση, ανάδειξη και μεταλαμπάδευση της πολιτιστικής κληρονομιάς δεν μπορεί παρά να θεωρείται πραγματική ευλογία. Ο κύριος Γιαννακόπουλος ως αυθεντικός πνευματικός άνθρωπος, διαισθανόμενος αυτή την πραγματικότητα ανταποκρίνεται στα κελεύσματα των καιρών με το μνημειώδες έργο του : "Το των Ελλήνων άσμα". Οι επερχόμενες γενιές, αλλά και εμείς οι σύγχρονοι του, του είμαστε ευγνώμονες για αυτήν την παρακαταθήκη. Δάσκαλε σε ευχαριστούμε.

Γιώργος Φουντάς
Καθηγητής Φιλολόγος
Καθηγητής Εκκλησιαστικής Βυζαντινής Μουσικής
Πρωτοφάλτης Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Αμαλιάδος
Αμαλιάδα, 16/10/2019.

Μυτιλήνη 3 Σεπτεμβρίου 2018

Προς τον Μουσικολογιώτατον
κ. Γεώργιον Γιαννακόπουλον

Αγαπημένε μου δάσκαλε,

Με μεγάλη χαρά έλαβα το θαυμάσιο πόνημά σου με τίτλο "ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ἄσμα", το οποίο και ανέγνωσα με ιδιαίτερη προσοχή, ανάλογη με αυτή που του αρμόζει. Την προσοχή που αρμόζει σε έναν άνθρωπο που μοναδικά έχει αγαπήσει και υπηρετήσει την πατρώα και ύψιστη τέχνη της Μελουργίας.

Και τούτο, όχι μόνο για την εξαιρετη μουσικολογική σου έρευνα και την πληρότητα των μουσικών κειμένων, οι οποίες ανήκουν στα ιδιαίτερα γνωρίσματά σου, αλλά περισσότερο για την άψογη αποτύπωση και την πρέπουσα ερμηνευτική προσέγγιση, με τις οποίες περιέβαλες το κάθε μέλος, ώστε να χαράξεις της σωστές "πινελιές" που αρμονικά θα στοιχειοθετήσουν τον "καμβά" της γνήσιας Ελληνικής μας Παράδοσης.

Εύχομαι εκ βάθους καρδιάς, ο Πανάγαθος Θεός να σε ενδυναμώνει και να σε φωτίζει, να συνεχίζεις με μακρότητα ημερών το "γνήσιο" και πανάρεστο έργο σου.

Μετ' ευχαριστίας και βαθυτάτου σεβασμού
Μιχαήλ-Άνθιμος Δήσσοσ
Εκπαιδευτικός Μουσικής Αγωγής
Πρωτοφάλτης Ιερού Προσκυνηματος
Παμμ. Ταξιαρχών Μανταμάδου Λέσβου

Αγαπητέ μου Γιώργη Χριστός Ανέστη!!!

Με μεγάλη χαρά έλαβα το πόνημά σου «ΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΣΜΑ», η οποία γιγαντώθηκε μόλις το μελέτησα. Προσφέρεις, με αυτήν την εργώδη προσπάθειά σου, στην μουσική (και όχι μόνο) κοινότητα μια πολύπλευρη εργασία, μουσική, μουσικολογική, ιστορική και λαογραφική, η οποία κομίζει πλείστες όσες πληροφορίες και γνώσεις στον, κατά τα εκάστου, μελετητή της. Με την ταυτόχρονη παράθεση του μουσικού κειμένου σε βυζαντινή παρασημαντική σημειογραφία και σε ευρωπαϊκή μουσική παρέχεται η ευκαιρία της πρόσβασης στον μουσικό πλούτο της πατρίδας μας σε περισσότερους, απ' όσους θα την είχαν με την παρουσίαση των ασμάτων στη μια μόνο μουσική γραφή. Η δε συνοδεία του βιβλίου από cd ήχου, που παρουσιάζει τη μελωδία των εμπεριεχομένων μουσικών κομματιών, διευκολύνει αφάνταστα την εκμάθησή τους ακόμα και από μη μυημένους, αλλά ωστόσο φιλόμους και θιασώτες της παραδοσιακής μουσικής μας, με άμεσο αποτέλεσμα την μεταλαμπάδευσή τους στις επόμενες γενιές και τη διατήρηση της παράδοσής μας.

Τέλος η κατά γεωγραφικό διαμέρισμα, κατανομή των τραγουδιών παρέχει τη δυνατότητα της απτής ανάδειξης των μουσικών και γλωσσικών ιδιωμάτων κάθε τύπου, αλλά και της καταγραφής των ιστορικών και λαογραφικών στοιχείων, που μαρτυρείται δια των ασμάτων σε καθέναν από αυτούς.

Εύχομαι ο Πανάγαθος Θεός να σου χαρίζει υγεία και μακροημέρευση, να σε ενισχύει με πνευματική και σωματική δύναμη, ώστε να μας παρουσιάσεις και στο μέλλον πολλές ακόμα εφάμιλλες εργασίες σου.

Αμαλιάδα Ηλείας, Πάσχα 2020

Αλέξανδρος Απ. Γεωργουλής
Πρωτοψάλτης
Καθ. Βυζαντινής Μουσικής
Δικηγόρος